Bra, modern handledning för affärsmän

E. G. Bergqvist

Affärsmannens finansierings- och skattefrågor

Boken ger en god handledning för affärsmän som planerar att starta eller ombilda företag. Förf. diskuterar fördelar och nackdelar hos olika företagsformer — enskilda företag, handelsbolag, kommanditbolag, aktiebolag m. m. — och visar hur beskattningen verkar i de olika fallen.

Ingår i serien "Moderna affärshandböcker".

4:75. Inb. 7:—.

NATUR och KULTUR

Att vara sig själv

DEN AKTUELLA DEBATTEN

PRISMAS REDAKTÖR Erik Lindegren talar i senaste numret av tidskriften om "den aktuella politiska tvångssituationen som onekligen hindrar oss från att vara oss själva". Detta uttalande är kanske en aning ironiskt och inte ett adekvat uttryck för Lindegrens verkliga uppfattning; han har i andra sammanhang givit mera nyanserade deklarationer i samma fråga. Men det kan knappast bestridas att denna knappa karaktäristik av författarnas hållning till tiden är representativ för många. Och som sådan är den lika oroande som underlig. Vår tids problem — det är naturligtvis förhållandet öst—väst det gäller — må vara speciellt påträngande; tydligt är dock att författarna, liksom alla andra människor, under alla tider stått inför tvånget, det inre tvånget, av svåra avgöranden i samhälleliga och andra "icke-litterära" ting. Hur skulle tiden vara beskaffad för att författarna — och varför inte också vi andra — kunde "vara sig själva"? Skall alla besvärliga politiska, sociala och religiösa problem vara avvecklade för att författarna verkligen skall få lugn att skriva, skall utopin vara kommen till jorden för att litteraturen skall kunna trivas? Man må vara hur kritisk som helst mot uppfattningen att det är engagemanget i samhällets liv som bör eller ensamt kan ge dikten vingar — denna form av litterär egocentricitet är dock för stark. Författarna lever som vi andra på jorden och har intet privilegium på att klaga över detta arrangemang.

Denna klagan — en avglans av en isolationism som är bitter över att svenskarna inte är ensamma i världen — är inte tilltalande. I större delen av världen har författarna pressats till engagemang med en händelsernas och maktspråkens hårdhet som hos oss är okänd. I en stor del av världen måste de skriva på kommando eller inte skriva alls. Men i stället för medkänsla med dessa yrkesbröder och protester mot de statsstyrelser som gör författarna till tjänstemän i propagandan klagar man över att inte få "vara sig själv", över svårigheten att ta ståndpunkt till och med när det gäller valet mellan den åskådning som eftersträvar frihet för det andliga arbetet och den åskådning för vilken dressyren av andarna är en självfallen uppgift för staten.

Har då de svenska författarna, rent praktiskt sett, hindrats att vara sig själva, har de knäckts av de "yttre" problemen, de politiska problemen? Det är svårt att i vår utomordentligt rika litteratur finna belägg för den tanken. En rad av våra främsta författare har tagit klar ståndpunkt och fullföljer utan att hämmas härav sitt författarskap med den största framgång — jag åsyftar inte den yttre framgången. Andra tycks stå utanför den strid som med en förvrängning av ordets mening brukar betecknas som ideologisk och skapar, också de, betydande litterära verk. Det vore befängt att påstå att den svenska litteraturen av i dag är så fixerad på, så förhäxad av den aktuella situationen att förmågan att skriva friska, personliga, djupborrande, särpräglade arbeten berövats den.

Vad Lindegren åsyftar — och det är den begränsningen i perspektivet som vrider hans tanke på sned — är tydligen främst den fåtaliga men aktiva grupp av författare som gjort just svårigheten att ta ståndpunkt till ett slags program. Dessa författare nöjer sig inte med att låta bli att ta ställning — vilket ingen missunnar dem —, utan talar oavbrutet om varför de inte kan ta ställning, varför man inte bör ta ställning; den egendomliga konsekvensen blir att dessa personer utan ståndpunkt är de politiskt mest verksamma av våra diktare. Nu förklaras detta delvis av att bakom det ivriga, det våldsamma förnekandet av varje ställningstagande ofta skymtar en viss ståndpunkt, en ståndpunkt under paraply. Ty från utdömandet av ställningstagandet kommer man över till ett utdömande av alla ståndpunkter; man säger, som Carl Laurin under första världskriget, att "alla har rätt" — eller snarare att "alla har orätt" —, och eftersom nästan alla svenskar anser att den ena parten i huvudsak, i de avgörande punkterna, har rätt, så ter sig denna skepsis som ett försvar för den andra parten, för kommunismen. Ja, den inte blott ter sig så, den formas ofta till ett klart försvar, ty liksom för att ge balans drar man främst fram, och överdriver till karikatyr, Västerns fel och brister. Till saken hör att den principiella "neutraliteten" ofta tycks anses dispensera vederbörande från att skaffa sig de kunskaper i ämnet som för varje öppet engagerad skribent är oeftergivliga; till egenarten hos dessa samvetsömma ovan stridsvimlet hör också att de med föraktfulla uttalanden om parternas propaganda förenar en oblyghet i fråga om invektiv och förvrängningar som sällan eller aldrig möter hos de aktörer som kämpar utan ståndpunktsfrihetens mask.

Ett försvar för den totala neutraliteten ges i samma häfte av Prisma; det är en novell av Werner Aspenström:

> Har ni hört talas om snöbollen i Pistoja? Det hände nån gång i början på 1300-talet, det där mörka tidevarvet, ni vet, innan boktryckarkonsten och ångvälten hade uppfunnits. Två småpojkar lekte med snöbollar. En av dem råkade träffa sin kamrat i ögat. Han skickade då genast till den andra pojkens far för att be om ursäkt. Denne svarade att slag endast kunde sonas med slag och lät hugga handen av pojken, den hand han hade kastat bollen med. Fadern till pojken som hade mist handen måste förstås hämnas och kallade samman sina vänner och släktingar till ett krigsråd. Ja så började fiendskapen. Staden delades i två partier, de vita och de svarta. Från Pistoja spred sig striden till Florens, från Florens till Arezzo, Siena och större delen av Toscana. Snart var kejsaren, påven och hela härligheten indragna.

Den dialog som följer på denna berättelse är en ironi över tanken på ställningstagande. Moralen blir: de som tar ståndpunkt för öst eller väst, för demokrati eller diktatur, kommer för eftervärlden att te sig lika barnsliga som för våra blickar de folk som lät sig uppröras av snöbollen i Pistoja. "Vad gör det om hundra år", det är författarens lugnande synpunkt, om möjligt ännu mera trivial än den motivering för ståndpunktstagandet som han återger i travesterad form. Och dock är denna tanke — det slöaste försvaret för slöheten — ett av de mera anständiga argumenten för den uppfattning som visserligen går ut ifrån att vi måste träffa val varje timme på dagen, men att vi inte ens i våra sinnen, i det tysta, får sätta vår egen relativt fria värld, Västerns värld, före tyranniet i öster.

*

Regeln "att vara sig själv" kan, det har tillräckligt framhållits, ges en mängd skiftande tolkningar; om man utgår från att det är ett bättre, högre, sannare jag som skall realiseras, kan exempelvis grundsatsen begagnas som stöd för fascistisk eller kommunistisk diktatur och åsiktsdisciplin. På liknande sätt går det att begagna orden frihet och demokrati som hörnstenar i en åskådning som gör individen till ett redskap i statens hand. Men uppenbart är att tanken på självförverkligande — liksom begreppen frihet och demokrati — främst och huvudsakligen varit en paroll för humanistiska och liberala ideologer. Denna tanke har varit ett av de många fältropen mot statsförtryck, likriktning och auktoritetsvälde, ett uttryck för individualism och liberalism — med liberalism menas härvid inte en politisk rörelse, utan en allmän hållning, som numera kan anses gemensam för det stora flertalet demokrater.

På några rader kan inte denna hållning preciseras och än mindre motiveras. Den bygger på värdering av den enskildes fritt vunna övertygelse, av variationen och särprägeln bland människorna. Den har klart för sig relativiteten i så allmänna satser som de nu nedskrivna; alldeles "fritt" kan ingen nå en övertygelse, ty vi påverkas ständigt av den gemenskap vi lever i, variationen kan drivas blott till en viss gräns, ty samverkan i samhället är nödvändig för alla. Men tendensen är klar, och de generella politiska konsekvenserna är i det väsentliga klara. I stället för att närmare utveckla denna tankegång hänvisar jag till den utmärkta framställningen i professor Alf Ross "Varför demokrati".

Framför allt är det klart att den statsreglementering som i folket vill se en samling så långt möjligt identiska varelser, människor med samma ideal, samma åsikter, samma vördnad för överheten, samma taktfasta marsch på kommando — att den är oförenlig med tanken "att vara sig själv". Det minimum man kan begära av dem som säger sig tro på den tanken är därför klart ställningstagande mot statens tyranni och de tyrannstyrda staterna.

HERBERT TINGSTEN

(En föregående artikel: "Att vara sig själv, det idéhistoriska perspektivet", var införd den 11 april.)

Gengångare från medeltiden

DET ÄR NU SNART 700 år sedan den gotländske dominikanmunken *Petrus de Dacia* under sina studieår i Köln sammanträffade med Kristina av Stommeln, känd för sin fromhet och för alla anfäktelser som djävulen lät henne genomgå. Petrus skrev ner en berättelse om sina besök i Stommeln, och sedan han lämnat Köln stod han i ganska regelbunden brevväxling med Kristina. Emellertid skulle det dröja ända till 1896 innan hans uppteckningar och de utväxlade breven utgavs på originalspråket, dvs. latinet. Och det har dröjt ända till i år innan de översatts till svenska. Arbetet har utförts av *Tryggve Lundén*, specialist på medeltidslatin, volymen heter *Om den saliga jungfrun Kristina av Stommeln* (Bonniers, 11: 50).

Man frågar sig i vad mån det är ett tidens tecken att de gamla medeltidsdokumenten nu blivit tillgängliga på svenskt språk. Den gamla rationalismen, som hade en axelryckning till övers för religionen eller ett ilsket smädeord, den ryckte två gånger när religiositeten tog sig så befängda avarter som här. Företrädarna för ett balanserat människoideal utdömde Kristina som hysterika och Petrus som en pervers asket och var därmed färdiga med paret. Primitivisterna kunde möjligen använda dem som exempel på i vilken misär man hamnade med drifternas uppdämning och sublimering. Det är inte otänkbart att man skall visa sig både mer intresserad och mer tolerant i år.

Svensk litteratur har på sistone varit rik på demonskildringar. Här har man en som inte lämnar något övrigt att önska i åskådlighet och naturalism. Blod och skum be-

En bok för barn och andra kloka

Till svenska av Sigfrid Lindström.
Rikt illustrerad i färg 7:75

En bok från NATUR och KULTUR är en bra bok

"Före textannonser" forts. fr. föreg. sida

Flygplan U C 64 A

NOORDUYN NORSEMAN

[...]-sitsigt, med en total gångtid av 750 timmar, 200 tim. efter grundöversyn, [...] till ytterlighet välvårdat skick med nyöversedda original Edo flottörer, dubbla hjul och skidställ samt 2 st. reservmotorer, varav 1 st. nyöversedd. Flygplanet är försett med god radioutrustning, radiokompass etc., rikligt med reservdelar. Svar till "U C 64 A", D. N:s H.-k., Stockholm.

Varieté – Nöjesfält

eller andra attraktioner sökes till stort höstevenemang i södra Norrland den 19—20 augusti. (För friluftsupptr. är kontrakt. Miss Camilla—Bob Gerry.)
Närmare underhandlingar per tel. 15075 Rönnebo (personligen Parkföreståndaren) efter kl. 17.

Stenbergs GOLVSLIPMASKIN

TYP GV-10

Slipbredd 250 mm. Kan levereras med motor för enfas eller trefas växelström eller likström.

Stenbergs MASKINBYRÅ AB
Gamla Brogatan 30
Stockholm. T. 23 33 20

PÄLSAFFÄR

Ett av Sthlms bästa affärslägen. Utmärkta kontors-, affärs- och utställningslokaler. Passande för grossist. Svar till "Affär å 7 rum". D. N:s H.-k.

Kontakt önskas med

JÄRN- och HUSHÅLLSGROSSISTER

för försäljning av mycket aktuell hushållsartikel. Vi reflektera endast på välmeriterade firmor som kan teckna större blockorder. Svar till "S. — Finest pressure — cooker 1950", Dagens Nyheters Huvudkontor, f. v. b.

DIESELTRAKTORER

ÅTERFÖRSÄLJNING

För Stockholms län sökes vederhäftig firma med god försäljningsorganisation och egen verkstad för leveranskraftigt dieseltraktormärke. Svar till "Förmånliga priser Y.", Dagens Nyheter, Stureplan, Stockholm.

Vi söker
en VERKSTADS- eller INDUSTRIFASTIGHET

på ca 1.200—1.500 kvm, ev. mindre med möjlighet till på- eller tillbyggnad, centralt eller i utkanterna av Stockholm — men helst inom tullarna — i ett eller flera etager, en ny eller gammal fastighet — huvudsaken är att lokalerna kan användas — eller omändras — till ritkontor och att hyggliga möjligheter finnas att inrymma ett handlager. Önskvärt är att mindre obebyggt tomtområde tillhör fastigheten. Eventuellt är vi beredda att övertaga en i gång varande rörelse. ALLA förslag komma att tagas under övervägande. Svar torde ställas under sign. "Fastighet snarast 1950", AB Svenska Telegrambyråns Annonsavdelning, Sthlm, f.v.b.

TEXTILMAN

För vår försäljningsavdelning sökes en skicklig textilman med goda försäljareegenskaper, uppslagsrik samt erkänd blick för färger och mönster (i och för kollektionsurval).
Avsikten är att vederbörande huvudsakligast skall omhänderha försäljningen av plastfolier för olika ändamål.
Svar med alla de handlingar som sökanden önskar åberopa samt uppgift om tillträdesdag och löneanspråk ställas till
NORDISKA GUMMIFABRIKS AB OVERMAN
SUNDBYBERG
FÖRETAGET SPP ANSLUTET

Möbelresande

Vi söker en representant för Stockholm med Mellan-Sverige samt en för Norrland. Förutsättning är att regelbundet kunna beresa respektive distrikt samt vara verkligt god försäljare. Svar till "S — Kompletteringsmöbler — provision — K 54". Dagens Nyheters Huvudkontor f. v. b.

SKOLOR OCH UNDERVISNING

Se även efter text under rubriken "Skolor och undervisning"

KURSVERKSAMHETEN
VID STOCKHOLMS HÖGSKOLA

FRANSKA för turister

kvällskurs i Stockholm 17—28/4 (10 kvällar)
för sommarens Frankriketurister
SPRÅKCIRKLAR på olika stadier kl. 18.30—20.
FÖRELÄSNINGAR kl. 20.15—21 om dagens Frankrike.
Onsd. 26/4 Samkväm med dans och supé på Kårhuset. Färgbildskåseri: "Turist bland ruiner".
BEGÄR PROGRAM!
Anmälningar och upplysningar.
Drottninggatan 120. Tel. 30 11 60, 30 11 64, 32 49 27.

Serveringskurs för damer o. herrar

Bristen på servitriser o. servitörer var förra sommaren mycket stor. Lär Eder att servera! Nybörjarkurs i servering anordnas med början FREDAGEN DEN 14 APRIL 1950. Allt får läras. Specialité: Sprit och vin. Modern servering. Betyg efter kursens slut. Ring 51 89 03, 10—18, så erhålles alla upplysningar.

Vill Ni bli en Shell-man?

Vi söker en trevlig och initiativrik föreståndare för vår huvudstation vid Birger Jarlsgatan. Vi begär inte men ser mycket gärna. att han kan tala litet engelska, och om han dessutom är van vid kundbearbetning, är det så mycket bättre. Den rätte Shellmannen på denna plats kan räkna med en god årsinkomst.

Om Ni vill bli Shell-man och känner med Er. att Ni passar för platsen. så sänd in ett svar med upplysningar om Er själv och Er tidigare verksamhet. Skriv "En Shell-man" på kuvertet och adressera det till Personalavdelningen, AB Svenska Shell, Birgerjarlsg. 64. Sthlm.

Vi vill
göra våra böcker
vackrare

Därför söker vi samarbete med en yngre tackman, utbildad inom grafiska industrin, som lägger huvudvikten vid den konstnärliga bokutstyrseln och som kan åtaga sig ett extra arbete.

Vi utger ca 25 arbeten om året, dels skönlitteratur, dels mindre fackböcker och vi söker en person som på sin fritid eller såsom freelancer kan åtaga sig att planera och ge råd beträffande utstyrseln av vår produktion

Är Ni intresserad av uppgiften så skriv ett par ord om Edra förutsättningar för att kunna ta hand om den under signatur "Medelstort bokförlag 50". Dagens Nyheters Huvudkontor, f. v. b.

Automatsvarvning

— dragpressning utföres i moderna maskiner. Svar till "S — Korta leveranstider", Dag. Nyh. Huvudkontor.

Kvalificerad VERKSTADSCHEF

sökes av AB. Pumpindustri, Mölndal. Skriftliga ansökningar, märkta "Verkstadschef", ställas till Box 5049, Göteborg 5.

FÖRETAGET SPP ANSLUTET

Chefsbefattning – Milano

Internationell koncern med kontor i de flesta länder söker som chef för sitt Milanokontor en dugande kraft som kan övertaga italienska bolagets halva aktiestock till ett belopp motsvarande 25.000:—. God chans för rätt man att skaffa sig en självständig och inkomstbringande position. Svar med ref. till "International business I.", Dagens Nyheter, Stureplan.

Skall vi dela på en reklamexpert?

Annonsören är ett relativt stort handelsföretag som saknar egen reklamman. Hellre än att anställa en billigare kraft, som vi knappast kan ge full sysselsättning, vill vi deltidsanställa en verkligt kvalificerad reklamman. Vi söker därför kontakt med några andra företag i Sthlm, som har motsvarande problem. Den man vi söker kan lämpligen placeras 1 eller kanske 2 dagar varje vecka hos de berörda företagen. Svar till "Delad Reklamexpert", D. N:s H.-k.

Biltillbehör - 15.000 kr. man

för södra och Mellansverige sökes. Väl införd hos kundkretsen och ett ungdomligt försäljningshumör gör framtidsplats. Svar till "S. — Vi håller bil 114", Dagens Nyheters Huvudkontor f. v. b.

Den dam

vi söker som medhjälpare vid vår introduktion av ny köksmaskin för restauranger och storkök skall vara en ung (ej över 35) representativ

DEMONSTRATRIS

— försäljningsinriktad och kvalificerad för sin uppgift. Demonstrationen gäller hela landet, och anställningen är *inte* tidsbegränsad. Goda villkor kan påräknas — tillträde snarast möjligt. Svar med personliga data, uppgifter om tidigare verksamhet etc. ställes till sign. "S. - krävande men givande", D. N:s H.-k., f. v. b.

Vid länslasarettet i Söderköping

äro följande befattningar till ansökan lediga att tillträdas efter överenskommelse:

GRUPP I:
2 befattningar som nattsköterskor,
3 befattningar som avdelningssköterskor (varav 1 på barnavd.).
Löneförmåner enl. överenskommelse mellan Landstingens centrala lönenämnd och SSF.
Hugade kompetenta sökande äga att senast den 27 april 1950 insända sina till Lasarettsdirektionen ställda fullständiga ansöknings- och merithandlingar (läkarintyg enligt fastställt formulär avlämnas vid tjänstens tillträdande), under adress husmodern (tel. 171, upplysningar 12.30—13.30).
LASARETTSDIREKTIONEN

UNITED RIVER PLATE TELEPHONE COMPANY LIMITED'S 5 % OBLIGATIONSLÅN AV ÅR 1937 I SVENSKA KRONOR

I sin egenskap av Trustee för rubricerade lån tillkännagiver Bank of London & South America Limited i Buenos Aires, att eftersom en del kuponger n:r 19 per 1 februari 1947 och per samma dag utlottade obligationer icke hava presenterats för inlösen inom tre år efter förfallodagen motsvarande inlösensmedel komma att återbetalas till låntagaren den 2 maj 1950 i enlighet med bestämmelserna i § 29 i för lånet gällande Trust Deed.
Enligt uppdrag
STOCKHOLMS ENSKILDA BANK
Aktiebolag

Grävmaskin,

4—500 l., ny eller bättre beg., köpes. Svar till "4—500 H. N.", Dagens Nyheter, S:t Eriksplan.

LÄKARE

Dr Erik Edholm
Mottagningen inställd till 26 april. Vikarie: dr Sigurd Elvin, Cardellg. 1
Medlem av Sthlms Läkarförening.

Doktor Tisell
börjar mottagn. den 17/4.
Medl. av Stockholms Läkarförening.

TANDLÄKARE

Tandläkare G. Rexed
återtager praktiken Engelbrektsplan 2
Tel. 11 33 56

Företagens marknad
— en dagsaktuell uppslagsbok för industri- och affärsmän.